

ЗМІСТ

Від редколегії 3

ДЕЯКІ ПИТАННЯ НОВОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Вісин В. В.

Класифікація волинських кооперативів
(друга половина XIX — перша третина XX ст.) 17

Гаухман М. В.

Позиція консервативно-охоронних сил щодо
українського питання під час «шевченківських днів»
1914 р. (на матеріалах Правобережної України) 23

Константинова В. М.

Кредитно-банківські установи міських поселень
Південної України другої половини XIX —
початку XX ст. 33

Саманцов О. П.

Особливості процесу формування території
Катеринославської губернії (др. пол. XVIII —
поч. XIX ст.) 38

Шандра І. О.

Концепція представництва інтересів буржуазії
в другій половині XIX — на початку XX ст. 47

ПИТАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НОВІТНЬОЇ ДОБИ

Бондар В. І., Оборський Г. О., Шолда О. Б.

Директори одеського індустріального
(політехнічного) інституту 1943–1945 рр. 57

Герасимов Т. Ю.

Споживання електроенергії містами Подільської
губернії за доби гетьманату П. Скоропадського 64

Козаченко О. М.	
Одеська крайова організація НРУ на сторінках періодичних видань кін. 1980-х — поч. 1990-х років . . .	71
Мартинюк Я. М.	
Соціальна опіка як напрям діяльності органів територіального самоврядування на Волині у міжвоєнний період	77
Музичко О. Є.	
Українське бібліографічне товариство в Одесі (1925–1930): ініціатива інтелігенції, жертва влади	84
Осипов В. М.	
Причини Голодомору 1932–1933 рр. в Україні	90
Попл Р. П.	
Формування інтелігенції західних областей України в перші повоєнні роки (на матеріалах Дрогобицького учительського інституту)	94
Сірук Н. М.	
Ідеологічний тиск на музичне життя та композиторів України (друга половина 40-х — початок 50-х років ХХ ст.)	105
Сушик І. В.	
Діяльність вищих та середніх спеціальних навчальних закладів Волині у повоєнний період	116
Шипотілова О. П.	
Соціальний проект «Діти України» — важливий напрям громадсько-політичної роботи Миколаївської крайової організації Народного Руху України (1990–1995 рр.)	125
Шляхтич Р. П.	
Повсякдення західноукраїнської інтелігенції повоєнного часу в умовах боротьби радянської влади з українським визвольним рухом	133

ІСТОРИОГРАФІЯ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

Бабійчук Г. В.

Хронологічні етапи розвитку історичного краєзнавства Миколаївщини в період перебудови (1985–1991): історіографія проблеми 143

Водолага О. В.

Дитяча періодика в контексті ідеологічного виховання радянських дітей у післявоєнній Україні (1945 — початок 1950-х рр.) 157

Гончарук Т. Г.

Рецензії «Київської старовини» (1882–1906 рр.) на одеські видання: рефлексії та оцінки 165

Дузь Л. П.

До питання про чоловічий та жіночий типи володарювання 197

Іваніченко Л. М.

Хронологія та культурна періодизація пам'яток пізнього палеоліту і мезоліту Північного Причорномор'я у поглядах В. Н. Станко 201

Ізбаш-Гоцкан Т. О.

Проблеми нумізматики Північного Причорномор'я в працях академіка Є. Є. Кьолера 208

Кожанов А. В.

Регіональна преса Народного Руху України у період боротьби за українську незалежність 214

Лопаков В. С.

Історіографія становлення системи пенсійного страхування 219

Патерикіна В. В.

Постмодернові мотиви в культурі українського бароко 226

ПЕРСОНАЛІЇ

Ложешник А. С.

Дипломатична місія військового судді Антона Андрійовича Головатого в 1792 році 238

Мельник О. В.	
Діяльність Володимира Едуардовича Крусмана на Одеських вищих жіночих курсах (1908–1917 рр.) . . .	247
Ратовський І. І.	
Одеський період життя та творчості вітчизняного академіка Л. В. Громашевського	255
Сем'яник О. В.	
Від студентського активіста до громадсько- політичного лідера: початки суспільно-політичної діяльності Лонгіна Цегельського наприкінці ХІХ — початку ХХ ст.	262
Наші автори	269

СОДЕРЖАНИЕ

От редколлегии 3

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ НОВОЙ ИСТОРИИ УКРАИНЫ

Висин В. В.

Классификация волынских кооперативов
(вторая половина XIX — первая треть XX в.) 17

Гаухман М. В.

Позиция консервативно-охранительных сил
по украинскому вопросу во время «шевченковских
дней» 1914 г. (на материалах Правобережной
Украины) 23

Константинова В. Н.

Кредитно-банковские заведения городских поселений
Южной Украины второй половины XIX —
начала XX в. 33

Саманцов А. П.

Особенности процесса формирования территории
Екатеринославской губернии (втор. пол. XVIII —
нач. XIX в.) 38

Шандра И. А.

Концепция представительства интересов буржуазии
во второй половине XIX — начале XX в. 47

ВОПРОСЫ ИСТОРИИ УКРАИНЫ НОВЕЙШЕГО ВРЕМЕНИ

Бондарь В. И., Оборский Г. А., Шолда О. Б.

Директоры Одесского индустриального
(политехнического) института 1943–1945 гг. 57

Герасимов Т. Ю.

Потребление электроэнергии в городах Подольской
губернии во время правления гетмана
П. Скоропадского 64

Козаченко О. Н.	
Одесская краевая организация НРУ на страницах периодических изданий кон. 1980-х — в нач. 1990-х годов	71
Мартынюк Я. Н.	
Социальное попечительство как сфера деятельности органов территориального самоуправления на Волыни в междувоенный период	77
Музычко А. Е.	
Украинское библиографическое общество в Одессе (1925–1930): инициатива интеллигенции, жертва власти	84
Осипов В. Н.	
Причины Голодомора 1932–1933 годов в Украине	90
Попл Р. П.	
Формирование интеллигенции западных областей Украины в первые послевоенные годы (на материалах Дрогобычского учительского института)	94
Сирук Н. М.	
Идеологическое давление на музыкальную жизнь и композиторов Украины (вторая половина 40-х — начало 50-х годов XX ст.)	105
Сушик И. В.	
Деятельность высших и средних специальных учебных заведений Волыни в послевоенный период	116
Шипотилова Е. П.	
Социальный проект «Дети Украины» — важное направление общественно-политической работы Николаевской краевой организации Народного Руха Украины (1990–1995 гг.)	125
Шляхтич Р. П.	
Повседневность западно-украинской интеллигенции послевоенного времени в условиях борьбы советской власти с украинским освободительным движением	133

ИСТОРИОГРАФИЯ И ИСТОЧНИКОВЕДЕНИЕ

Бабийчук Г. В.

Хронологические этапы развития исторического краеведения Николаевщины в период перестройки (1985–1991): историография проблемы 143

Водолага О. В.

Детская периодика в контексте идеологического воспитания советских детей в послевоенной Украине (1945 — начало 1950-х гг.) 157

Гончарук Т. Г.

Рецензии «Киевской старины» (1882–1906 гг.) на одесские издания: рефлексии и оценки 165

Дузъ Л. П.

К вопросу о мужском и женском типе господства 197

Иваниченко Л. М.

Хронология и культурная периодизация памятников позднего палеолита и мезолита Северного Причерноморья во взглядах В. Н. Станко 201

Избаш-Гоцкан Т. О.

Проблемы нумизматики Северного Причерноморья в работах академика Е. Е. Кёлера 208

Кожанов А. В.

Региональная руховская пресса в период борьбы за украинскую независимость 214

Лопаков В. С.

Историография становления системы пенсионного страхования 219

Патерикина В. В.

Постмодерновые мотивы в культуре украинского барокко 226

ПЕРСОНАЛИИ

Ложешник А. С.

Дипломатическая миссия военного судьи Антона Андреевича Головатого в 1792 г. 238

Мельник О. В.	
Деятельность Владимира Эдуардовича Крусмана на Одесских высших женских курсах (1908–1917 гг.)	247
Ратовский И. И.	
Одесский период жизни и творчества отечественного академика Л. В. Громашевского	255
Семяник О. В.	
От студенческого активиста до общественно- политического лидера: начало политической деятельности Лонгина Цегельського в конце XIX — начале XX веков	262
Наши авторы	269

CONTENTS

<i>From redactors</i>	3
---------------------------------	---

SOME PROBLEMS OF NEW HISTORY OF UKRAINE

<i>Visin V. V.</i> Classification of Volyn cooperative stores (late 19 th — early 20 th cc.)	17
<i>Gaukman M. V.</i> Attitude of conservative forces toward the Ukrainian Question at the time of «Shevchenko's days» in 1914 (on the special view of Right-bank Ukraine)	23
<i>Konstantinova V. M.</i> Credit and banking establishments of urban settlements of Southern Ukraine in the late 19 th — early 20 th centuries	33
<i>Samantsov A. P.</i> Features of formation of the territories of Katerynoslavs'ka Province (late 18 th — early 19 th cc.)	38
<i>Shandra I. A.</i> The concept of bourgeoisie interests representation in the second part of the 19 th — the first part of the 20 th centuries	47

PROBLEMS OF HISTORY OF UKRAINE OF MODERN PERIOD

<i>Bondar V. I., Oborskyi G. O., Sholda O. B.</i> Rectors of Odessa Industrial (Polytechnic) Institute in 1943–1945	57
<i>Gerasimov T. U.</i> Electricity consumption in the cities of Podolsk province during the reign of Hetman Pavlo Skoropadskyyi p.	64

<i>Kozachenko O. N.</i>	
Odessa regional organization NRU on the pages of magazines at the end of 1980 — beginning of 1990s.	71
<i>Martyniuk Ya. N.</i>	
The social care of the local self-governing body's in Volyn during the period between wars	77
<i>Muzychko O. E.</i>	
Ukrainian bibliographic society in Odessa (1925–1930): initiative of the intelligentsia, sacrifice of the authorities	84
<i>Osipov V. N.</i>	
Causes of Golodomor of 1932–1933 in Ukraine	90
<i>Popp R. P.:</i>	
Formation of intelligentsia of the west regions of Ukraine during early postwar years (based on Drogobych Teachers Institute)	94
<i>Siruk N. M.</i>	
Ideological pressure on musical life and composers of Ukraine (late 1940s — early 1950s)	105
<i>Sushyk I. V.</i>	
Activity of higher and secondary special schools of Volyn in the postwar period	116
<i>Shypotilova O. P.</i>	
The social project «Children of Ukraine» — an important area of the social and political work of Mykolaiivsky regional organization of Narodny Rukh of Ukraine (1990–1995)	125
<i>Shlyachtich R. P.</i>	
Daily routine of the intelligentsia of Western Ukraine in the post war period under the conditions of struggle of Soviet power with the Ukrainian liberation movement	133

**HISTORIOGRAPHY
AND KNOWLEDGE OF SOURCES**

- Babyuchuk G. V.***
Chronological stages of the historical regional studies
of Mykolayiv in the period of perestroika (1985–1991):
historiography of the problem 143
- Vodolaga O. V.***
Children’s periodicals in the context of the ideological
education of soviet children of the postwar Ukraine
(1945 — early 1950s) 157
- Goncharuk T. G.***
Reviews of «Kievskaya starina» on Odessa publications:
reflections and assessments 165
- Douz L. P.***
To the question about to the problem of men
and women power mode 197
- Ivanichenko L. M.***
Chronology and cultural periodization of relics
of the late Paleolith and Mesolith of Northern Black Sea
Region in the works of V. N. Stanko 201
- Izbash-Gotskan T. O.***
Problems of numismatics of Northern Black Sea region
in the works of E. E. Keler 208
- Kozhanov A. V.***
The regional press of Rukh in the period of struggle
for Ukrainian independence 214
- Lopakov V. S.***
The historiography of the formation of the pension
insurance 219
- Paterikina V. V.***
Postmodern motives in the culture of the Ukrainian
Baroque 226

PERSONALIA

Lozheshnick A. S.

- Diplomatic mission of the military judge
Anton P. Golovaty in 1972 238

Melnic O. V.

- Activities by Krusman V. E. at Odessa higher women's
courses (1908–1917) 247

Ratovskiy I. I.

- Odessa life and creativity of national academician
Gromashevskiy L. V. 255

Semianyuk O. V.

- From a student activist to a social and political leader:
the beginning of Lonhyn Tsegelsky's social and political
activities in the late 19th — early 20th centuries 262

- Our authors* 269